

ТРИПОЛЬСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР ВОЛОДИМИРОВИЧ – НАШ ВИДАТНИЙ ЗЕМЛЯК

Кожна людина повинна знати свою історію, історію свого народу, своєї країни для того, щоб мати уявлення про те, хто вона є і чого вона хоче в цьому житті.

З дитинства мене цікавили фільми і розповіді про війни, які відбувалися на території України. Найбільше інформації я отримав про Другу світову війну, яка принесла дуже багато горя, сліз, крові. Я передивився велику кількість різних фільмів про цей страшний час, чув багато історій від очевидців, читав книги. Найбільше, що мене вражало з цих історій – це відвага наших людей, які впевнено і щиро захищали свою державу, боролися з ворогом для того, щоб їх батьки, діти, інші родичі і друзі могли з полегшенням подивитися на безхмарне небо своєї держави і вдихати повітря миру, волі і любові. Про одну таку людину, мого земляка, який вніс вагомий вклад в боротьбу з німецькими окупантами йтиметься в даному дослідженні.

Трипольський Олександр Володимирович – командир підводних човнів Балтійського флоту, капітан 1-го рангу військово-морських сил СРСР, учасник радянсько-фінської, Другої світової та радянсько-японської воєн.

Народився він 12 грудня 1902 року в селі Межирічка Коростенського району Житомирської області. Закінчив три класи сільської школи у своєму рідному селі. До того, як він був призваний до лав армії (восени 1924 р.), Олександр працював у лісництві села.

У 1924 році військовий комісаріат відправив молодого призовника проходити військову службу на флоті у м. Севастополь. Його було взято до командного складу крейсера «Профінтер» водолазом. З квітня по жовтень 1928 року він був командиром відділу Артилерійської школи. Після цього, протягом року, проходив службу старшиною у шифрувально-штабній службі 1-го дивізіону підводних човнів флоту СРСР.

У червні 1930 року його було переведено до Балтійського флоту. Саме з цього етапу починається його стрімке підняття по кар'єрних сходах. Вже в березні 1936 року він стає помічником командира підводного човна «Л-2», у липні 1937 – командиром підводного човна «Л-55», а у квітні 1938 року – командиром підводного човна «С-1».

Підводний човен «С-1» – один з найновіших підводних човнів того часу. Це човен середнього класу, який мав відмінні морехідні якості, був оснащений чотирма носовими і двома кормовими торпедними апаратами (це давало йому можливість вести бій як з передньої, так і з задньої частин). Човен мав у своєму бойовому арсеналі 100-міліметрову носову гармату та 45-ти міліметровий напівавтомат на кормі для стрільби по повітряним цілям. Дальність плавання економічним ходом становила до 10 тисяч миль.

На початок радянсько-фінської війни (1939-1940 рр.) Трипольський О.В. мав уже звання капітан-лейтенанта Морського флоту СРСР. У період цієї війни, підводний човен «С-1» під його командуванням здійснив два військові походи. Перший похід відбувся 10 грудня 1939 р. в район порту Рауна, Ботнічної затоки. Під час цього походу було виявлене німецьке судно під назвою «Вольхельм», яке транспортувало вантаж целюлози до Фінляндії. Після безрезультатних запусків торпед, Трипольський О.В. прийняв рішення піднятися на поверхню води і вести стрільбу вже над водою. В результаті артилерійського вогню, зробивши п'ять пострілів, чотири з п'яти – попали в ціль і вразили носову частину, корми і радіорубку. В результаті цього обстрілу було вбито радиста і поранено капітана. Екіпаж «Вольхельма» покинув судно. Після цього Трипольський знову намагався потопити судно торпедами, але нічого в нього не вийшло, тому було прийнято рішення обстріляти судно «Вольхельм» 45-ти міліметровим напівавтоматом, що знаходився на кормі. Після цього Трипольський з командою вернулись на базу. Судно «Вольхельм» затонуло при його буксировці фінськими моряками.

Другий похід відбувся 22 грудня 1939 року. При форсуванні протоки Південний Кваркен підводний човен «С-1» під командуванням Трипольського сів на мілину і був виявлений фінськими військовими. Фіни вирішили протаранити «С-1» своїм канонерським човном (бойовий артилерійський корабель, призначений для ведення бойових дій у прибережних районах моря, на мілководді, річках, озерах), але, на щастя, в останній момент, завдяки командуванню командира, підводному човну вдалося зійти з мілини і відійти на безпечну відстань. Піти в атаку не було можливості, тому що човен був ушкоджений і Трипольський вирішив повернутися на базу. В цей час човен був атакований двома гідролітаками, але один з них був збитий. Після цього «С-1» дістався на базу у напівзруйнованому стані.

Наказом Президії Верховної Ради СРСР від 7-го лютого 1940 року за зразкове виконання бойових задач командування, особисту мужність і героїзм капітан-лейтенанту Трипольському О.В. було присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка», екіпаж підводного човна був нагороджений різними орденами і медалями, а сам човен «С-1» – орденом Червоного Прапора.

На початок Великої Вітчизняної Війни Трипольський О.В. займав посаду командира дивізіону підводних човнів Балтійського флоту. Навесні 1942 року його терміново відрядили на Тихоокеанський флот, де він прийняв командування третього дивізіону 1-ї бригади підводних човнів, що складався з чотирьох субмарин: «С-51», «С-54», «С-55» і «С-56». Упродовж усього літа 1942 р. Трипольський і всі його підлеглі готувалися до бойових дій, покращували свої знання і навички, проводили виходи в море тощо. 4 вересня 1942 року Державний комітет оборони прийняв постанову про збільшення корабельного складу Північного флоту за рахунок Тихоокеанського. Згідно цього наказу, чотири субмарини («С-51», «С-54», «С-55» і «С-56») мали у найкоротший термін максимально таємно перейти на Північ Панамським каналом через Тихий і Атлантичний океани. Пунктами постачання запасів були Датч-Харбор, Сан-Франциско, бази в Панамі та на Кубі і канадські порти Галіфакс і Рейк'явік. Підводні човни

були поставлені в сухий док і проходили ретельну перевірку. На передодні виходу, до загону Трипольського було приєднано ще два підводні човни – «Л-14» і «Л-16».

5 і 6 жовтня 1942 р. субмарини попарно вийшли в море, 21-го – перетнули «лінію зміни дат», а за добу до прибуття до Датч-Харбор було отримано телеграму, в якій повідомлялося, що судно «Л-16» було потоплено, внаслідок торпедування її невідомою субмариною. 5-го листопада рівно о 10 годині ранку човни пройшли затоку Голден Гейт і прибули до Сан-Франциско. 9 листопада в офіцерському клубі військово-морської бази Сан-Франциско відбувся банкет на честь радянських підводників, де Трипольському та командирам радянських підводних човнів було урочисто вручено нагрудні знаки підводників флоту США. Цим американські військові хотіли показати свою повагу і підкреслити професіоналізм радянських підводників. 12 листопада дивізіон залишив Сан-Франциско. 8 грудня 1942 р. у районі Саргасового моря човни потрапили в бурю і втратили один одного з поля зору. Всі разом з'єдналися вже в канадському порту Галіфакс. До 8 березня 1943 року всі п'ять субмарин прийшли на Північний флот. Три з них були високого рівня готовності і могли відразу йти на бойове завдання. Упродовж цього походу загін під командування Трипольського відбив 23 торпедні атаки ворога і потопив 30 кораблів противника. За бойові успіхи підводний човен «С-51» нагородили орденом Червоного Прапора, «С-56» стала Червонопрапорною та гвардійською, а їхні командири (І. Кучеренко та Г. Щедрін) – Героями Радянського Союзу.

На початку травня 1944 року Олександр Володимировичу було наказано передати дивізіон під командування вищезгаданого І. Кучеренка і прибути в штаб флоту. Трипольський отримав нове завдання: прийняти висококласні екіпажі чотирьох підводних човнів і разом з ними відправитись на одну з баз ВМФ Великої Британії – Розайт. Тут йому потрібно було прийняти і освоїти чотири англійські підводні човни і організувати їх перехід на головну базу Північного флоту, яка малу назву Полярний. Процес ознайомлення зайняв біля місяця. Англійці були здивовані швидким освоєнням підводних човнів, адже перейти на нову машину і в такий короткий термін досконало опанувати її було дуже важко. Першими до Полярного прибули по черзі підводні човни під командуванням Героїв Радянського Союзу Я. Юсселіані, О. Трипольського та І. Кабо. Похід головної субмарини «В-1» закінчився трагічно – вона була атакована з повітря і потоплена. Після цього Трипольський знову прийняв командування дивізіону, до якого було додано переправлені з Великої Британії підводні човни.

В цей час Олександр Володимирович особисто брав участь у шести бойових походах, за що був нагороджений двома орденами Червоного Прапора і орденом Нахімова 2-го ступеня.

На початку липня 1945 року перед Трипольським постало нове завдання – прийняти участь у підготовці і подальшому командуванні десантного спеціального загону. Посилена підготовка тривала півтора місяці. 24 серпня 1945 року командир із загonom був доставлений до Владивостока на морський аеродром у Суходолі. Трипольському було виділено 10 літаків, на яких розмістився весь його десантний загін. 25 серпня о 5-й годині ранку літаки сіли на воду в акваторії гавані Порт-Артура і почали висаджуватись на шлюпки та добиратися до берега порту. Через три години було встановлено контроль над портом. За успішне виконання завдання Трипольський отримав ще два ордени Червоного Прапора та орден Вітчизняної війни 1-го ступеня.

Після завершення Другої світової війни Трипольський Олександр Володимирович мав звання капітан 1-го рангу і працював начальником штабу Порт-Артурської військово-морської бази, а в 1949 році перевівся в запас. Жив в Москві, де і помер 21 січня 1949 року у віці 46-ти років. Похований на Новодівочому цвинтарі у Москві (ділянка №4).

В його честь у рідному селі Межирічка у 2008 році був встановлений пам'ятник поблизу Миколаївської церкви, а в місті Коростені в честь Трипольського О.В. було названо вулицю.

Саме такі люди, їх відвага, відданість собі, іншим людям і своїй справі слугують для багатьох людей і особисто для мене джерелом сили, незламності і натхнення.